

tele·GRAM

JUNI 93 · NR. 5

Flaskehalse kan fjernes med laser

For et års tid siden fik Gram sin første laser-maskine, og den har skåret op til 68 procent af produktionstiden.

– Efter tre måneder viste det sig, at de flaskehalse, vi tidligere havde ved udklipning af plader og stansning af huller, stort set er væk. Flaskehalsene opstod, fordi mange emner skulle igennem flere maskiner, som hver især kun kan udføre en

enkelt proces ad gangen, hvorimod lasermaskinen kan klare dem på en gang. Det har givet os en tidbesparelse på 15-66 procent, siger produktionschef Børge Gerber, Gram Equipment, om laser-skæren, som industriefabrikken fik installeret for et års

tid siden. En maskine, der har meget dyre komponenter, og som kræver »finger-spitz-gefühl« at arbejde med.

– I et enkelt tilfælde er gennemløbstiden skåret ned fra 9,5 timer til 12 minutter.

(læs mere side 2)

Indhold

* Side 3

Service-montører kan komme ud for meget, også rigtig levende slanger

* Side 4

Man skal ikke være for sart, hvis man skal arbejde sammen med mænd, siger kvindelig maskinarbejder

* Side 6

I Struer findes Danmarks bedste byggere af el-tavler

* Side 8

Man behøver ikke at blive kultur-løs af at farte Europa rundt. Tværtimod, siger »vor mand i Schweiz«

* Side 10

Gram A/S er den ene af fem stærke jyder, der er gået sammen om at skabe miljø-venlige industri-produkter

Lederen

Vilje til ændring

Vi havde en kedelig afslutning på sidste år med faldende efterspørgsel på mange markeder, kombineret med en øget priskonkurrence fra producenter i de lande, der devaluerede. Starten på 1993 fortsatte i dette spor, og det var først hen på foråret, vi igen kunne se en forbedret tendens i udviklingen.

Desværre må vi konstatere, at det globalt lavere efterspørgselsniveau og den skærpede konkurrence også påvirker vor virksomhed, og at det følgelig har været nødvendigt at tilpasse vore omkostninger og mandskab til den nye situation.

At vi i 1993 får et vanskeligt år på grund heraf, kan der ikke være flere meninger om, men at vi skal og vil nå vort budgetmål med hensyn til resultat, er der til gengæld lige så fast en mening om.

Vi har for at forbedre vor situation gennemført en række omkostningsbesparende foranstaltninger, og disse tiltag vil være med til at føre virksomheden videre på en god kurs, men det kan ikke ske, hvis ikke alle medvirker positivt hertil.

Mange synes, at det er turbulent og usikker tid, vi lever i. Det er måske på tide, vi alle forstår livet på en ny måde i stedet for at vente på, at det omgivende samfunds forandringer nødvendiggør en handling. En ændret holdning til tingenes tilstand og de vilkår vi opererer under i dag er nødvendig, for de rare tider, hvor alt nok ordede sig, er langt borte.

Vi kan og skal alle yde vort bidrag, for ledelse og management gør det ikke alene. Management betyder håndtering, men man kan ikke håndtere menneskers vilje. Derfor er det vigtigt, at alle forstår de udfordringer, vi står over for, og at alle viser en vilje til at bidrage til en løsning eller en forbedring. En øget dialog ville kunne medvirke til, at vi alle kan forstå, at ingen længere kan nøjes med at betragte verden alene ud fra sin egen begrænsede synsvinkel.

(Fortsat fra forsiden)

Kursus i Belgien

– Vi havde efterhånden nogle store problemer i Gram Equipment med at få en del operationer igennem med de traditionelle mekaniske metoder som fræsning, nipling og stansning. Derfor gik vi i gang med at undersøge alternative muligheder, og valget faldt på laser-teknologien.

Da vi havde besluttet os for en Minotaur-lasermaskine fra Belgien, tog tre af vore operatører, en produktions-teknisk medarbejder og en værkfører til Belgien. De skulle lære at betjene lasermaskinen og have den specielle uddannelse, der skal til for at kunne indstille dysehøjde, fokus-punkt, tryk på skæregassen og den rigtige hastighed ved de forskellige pladetykkelser, som kan være op til 10 mm i rustfast plade, fortæller Børge Gerber.

– Ud over at den kan klare flere processer i en arbejds-gang, er den hver gang præcis og afleverer emnet med kanter så glatte, at vi i flere tilfælde kan undgå, at de skal efterbehandles. Samtidig har vi kunnet hente 80

procent af det specielle skærearbejde hjem, som ellers er klareret af en underleverandør i København.

Stor indsats

Undervejs i forberedelserne og installeringen har divisionens sikkerhedsorganisation og medarbejderne fra den afdeling, der skulle have lasermaskinen, været involveret.

– Medarbejderne har ydet en meget stor indsats, og derfor er vi kommet hurtigere i gang, end man ellers kunne forvente. Desuden har sikkerhedsudvalget i division 4 gjort et stort stykke arbejde for at sikre, at de medarbejdere, der står ved maskinen, bliver beskyttet mod reflekser fra skæreprocessen. Bedriftssundhedstjenesten har også været for at måle støv-niveaue, og det viste sig at være meget lavt, siger Børge Gerber og fortæller, at der foreløbig er lagt 3.400 programmer ind, og mulighederne er langt fra udnyttet fuldt ud.

– Ikke alene har lasermaskinen lettet os i det daglige arbejde. Den har også givet konstruktions-afdelingen mange flere muligheder.

Udgiver:
Gram A/S.

Redaktion:
Direktør Alex Rasmussen
(ansv. redaktør).
Salgsadministrationschef
Hans Jørgen Knudsen,
Maskinarbejder
Henning Jeppesen (DM),
Specialarbejder Jette Skov (KAD)

Sekretær:
Personalechef Ove Gerber,

Særlige sagkyndige:
Afdelingsleder Roald Jakobsen,
Specialarbejder Rolf Jensen (SID),
EDB-brugerkonsulent
Nicolaj Christensen
(funktionær-udvalget),
Journalist Anna Marie Bohsen
(DJ).

Lay out: Gram A/S.

Tryk: P.J.Schmidt A/S, Vojens

Oplag: 3.000.

Eftertryk og citater kun tilladt
efter aftale med Gram A/S.

Drama fra det virkelige liv

Montør Arly Hansen er sikker på, at han havde vundet de 10.000,-kr. som TV 3 udlodder til den bedste video i »Skjult kamera«-serien, hvis denne dramatiske begivenhed var blevet filmet: En bidende kold januar morgen i 20 graders frost (dengang var der endnu rigtig vinter i Danmark), skulle montør Arly Hansen se på en defekt fryser hos en familie i en af Hernings store boligkomplekser. Beboeren var ikke hjemme, og Arly Hansen blev derfor lukket ind af viceværten.

Han fandt fejlen, kompressoren skulle udskiftes, og hentede sit værktøj, reservedele og svejseværk i bilen og begyndte reparationen.

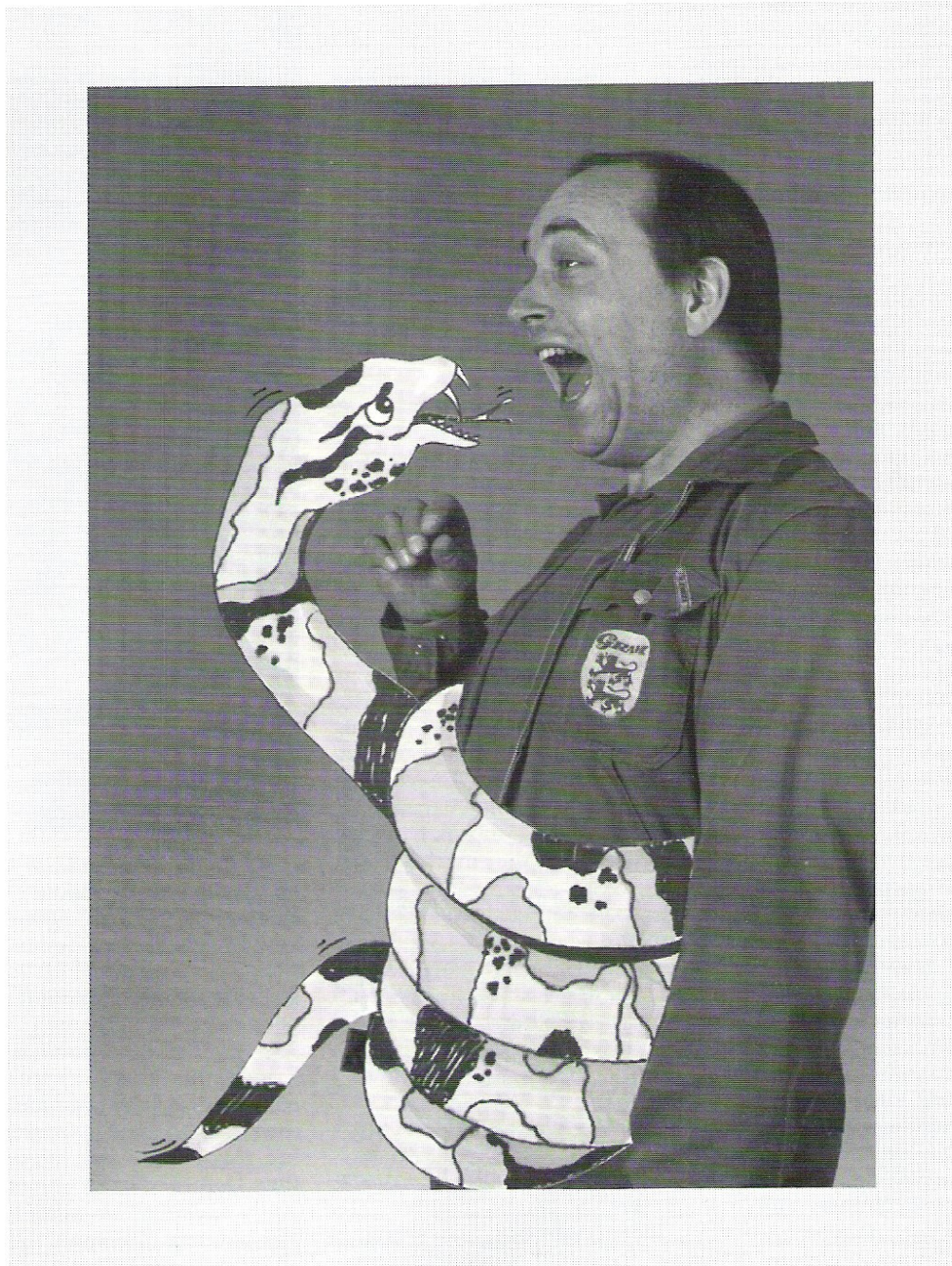
Hvislen ...

Næsten færdig med loddearbejdet hørte han en hvislelyd, som han troede kom fra svejseværktøjet. Den mærkelige hvislen kom igen, og Arly Hansen undersøgte endnu engang sit værktøj – uden at kunne lokalisere lyden. Pludselig så han ud af øjnekrogen, at noget bevægede sig bag ham, og da han vendte sig om, så han direkte ind i øjnene på en ca. 3 meter lang sort/gul pythonslange. Aldrig i sit liv havde han reageret så hurtigt og sprunget så højt.

– Jeg lod værktøj være værktøj, sprang op og hoppede henover både værktøjskasse og fyldestationen, rev døren op og smækkede den forsvarligt efter mig«, fortæller Arly Hansen, som befandt sig udenfor i 20 gr.s frost, uden overtøj, døren til lejligheden var smækket, og nøglerne lå inde hos slangen. Åh ... det er skøøønt at være montør!!

Myrna – nej tak!

Viceværten var selvfølgelig ikke hjemme, men med

Arly Hansen bryder sig ikke længere om nogen, som hedder Myrna efter den oplevelse ...

hjælp fra hans kone lykkedes det at finde ham og en ekstra nøgle. Da Arly Hansen fortalte, hvad der var sket, var viceværtens eneste kommentar: »Nåh, det er bare Myrna, hun gør sgu' ikke noget«. Men selvom

Myrna var harmløs, skulle montøren altså ikke have repareret noget som helst, så længe dyret var der, og da viceværten heller ikke var for stolt ved situationen, måtte beboeren tilkaldes. Pythonslangen blev lukket

inde, og Arly Hansen kunne gøre sit arbejde færdig, men siden den dag har han haft aversion mod alle, der hedder Myrna – også selvom de er »ufarlige«.

Gæsten
PÅ ARBEJDET

Uddannelse giver frihed

siger kvindelig maskinarbejder, der hverken er sart eller mundlam.
At arbejde sammen med mænd kræver en rap replik!

Navn: Berit Enevoldsen

Alder: 33 år.

Uddannelse: maskinarbejder

Arbejde: Svejse- og montagearbejde i afd. 24, industrifabrikken.

– Det giver en frihed at være faglært. Og denne frihed opnår man kun ved gensidig tillid mellem en selv og sin værkfører, forstået på den måde, at man hele tiden sørger for at gøre sit arbejde på en tilfredsstillende måde.

Siger Berit Enevoldsen på 33 år, udlært maskinarbejder for tre år siden. Hun synes, det er en god og alsidig uddannelse, som giver mulighed for at arbejde med mange forskellige opgaver. I perioder kan der være rutineprægede opgaver, andre gange skal der arbejdes meget efter tegninger. Men uanset hvad det drejer sig om, skal man være vågen og koncentrere sig. Ellers kan der nemt smutte et mål. Ind imellem kan arbejdet også hænge en ud af halsen. Men det kan al arbejde sikkert, og det går jo over igen.

– Jeg er tilfreds og glad for mit arbejde. Og så kan man ikke ønske sig meget mere, vel?, siger hun, der som oftest arbejder i afdeling 24, hvor der produceres dele til iscreme-maskiner. Enkelte gange er hun lånt ud til nabo-afdelingerne.

Sædvanlig historie

Elleve år i Vojens har kun ridset lidt i hendes københavnske accent, så det stadig kan høres, at hun kommer fra Vesterbro. Hun har aldrig fortrudt, at hun slog sig ned i det sønderjyske.

– Åh, det er den sædvanlige historie om, at man møder en, og ham, jeg mødte, var sønderjyde fra Vojens, for-

tæller Berit Enevoldsen, der siger, at hun også er glad for at bo i Sønderjylland, fordi hendes datter på 14 kan vokse op i mere trygge kår i forhold til København.

Berit Enevoldsen havde været i såvel bagerbutik som på industrisystue, inden hun for 10 år siden fik job på køleskabsfabrikken. Her var hun i afdelingen, hvor der blev fremstillet pladefordampere og kondensatorer til køleskabe. Efter to gode år blev hun overflyttet til afdelingen med kølemøbler, også kaldet SM, hvor hun samlede døre.

Valgte uddannelse

– Arbejdet var da meget godt, men jeg ville ikke være ufaglært hele livet. I mellemtiden var jeg blevet skilt og havde på arbejdspladsen truffet en, Per Enevoldsen, der er uddannet maskinarbejder. Det var nok hans megen snak om sit arbejde, der fik mig i gang med at overveje den uddannelse. På et tidspunkt måtte jeg vælge, om jeg ville i gang med en uddannelse, eller om vi skulle købe hus. Jeg var ikke i tvivl og søgte ind på EFG, på dispensation, og kom i gang.

Nej, det er ikke specielt hårdt at arbejde sammen med mænd. Man skal nok være skruet sammen på en bestemt måde. For man skal hverken være sart eller mundlam. Det er jeg heller ikke. Man skal kunne gå igen i samme tone, og man lærer at holde fem skridt til dem, der er for »morsomme« i sproget.

Ingen mopning

Kollegerne er meget hjælpsomme, og jeg er da ikke bange for at indrømme, hvis der er noget, jeg ikke kan,

– Jeg kunne ikke tænke mig et liv som ufaglært. Derfor gik jeg i gang med en uddannelse selv om jeg var blevet midt, i 20'erne, siger Berit Enevoldsen.

så beder jeg om hjælp og får det altid.

Joh, jeg har også hørt om kvinder, der bliver moppet, når de arbejder sammen med mange mænd. Men det har jeg aldrig været udsat for. Det er faktisk nogle gode kolleger at arbejde sammen med på Gram.

Vi er en seks-syv stykker, der holder middag sammen, og det er forbudt at snakke arbejde, når man holder fri. Så vi får snakket om alt muligt. Det er rart.

Fint med piger

Bevares, i starten skulle vi da lige se hinanden an. Nogen kunne godt se lidt sure ud, og hvis de var det, holdt jeg mig væk. Generelt er de

meget hjælpsomme. Vi er nogle enkelte faglærte piger herovre, og vi har det fint med hinanden, siger Berit Enevoldsen, der både kan lide at svejse og montere alt, hvad der hører til iscreme-maskiner og flexbånd.

I fritiden er det familien, der får hendes tid. Dog ikke den hele – for hun kan godt li' at læse. Det skal helst være spændende menneskers erindringer eller forunderlige ting, der er sket ude i verden.

– Nej, jeg dyrker ikke noget sport. Vist nok på grund af dovenskab. Derimod kan jeg godt lide at løse kryds og tværs. Somme tider synes familien vist, at det er lidt for meget ...

DER VAR RUNDTUR på fabrikken, da industriminister Jan Trøjborg aflagde visit på Gram i maj. Besøget kom i stand på ministerens eget initiativ, og Grams ledelse benyttede hans besøg til at drøfte muligheden for en bedre støtteordning for eksport-kredit. Både i Øst-

europa og det tidligere Sovjetunionen vil man gerne købe køleskabe, fryserne og industrianlæg, men det kniber at kunne betale.

Her er Jan Trøjborg smuttet op til Zitta Jessen, der monterer døre og kompressorer i afd. 63.

Støj på linien

Hvert år midt i halvtredserne, på en ganske bestemt dag, kunne det hændes, at foresatte mødte op hos direktør Aage Gram, og til dem alle havde han samme svar: – Det er »den og den«, der har været igang igen. Det er 1. april i dag«.

Den 30. marts i år lå følgende »Udsendelse til samtlige funktionærer« mange steder i administrationsbygningen eller blev sendt til særligt udvalgte med vores interne post.

Samme dag beklagede en foresat sig i postekspeditionen over IKKE at have modtaget meddelelsen, og bad ved samme lejlighed om tre plasticposer.

Tro det eller lad være: præcis kl. 11.30 den næste dag lå alle tre telefoner hos den foresatte og dennes to medarbejdere på skrivebordene,

fint pakket ind i plasticposerne, der var forsvarligt lukket, og i behørig afstand af de tre!

Ordlyden i den nævnte meddelelse var:

Vedr. det interne samtaleanlæg.

På grund af støj på samtalerne vil samtaleanlægget blive rensset med komprimeret luft torsdag d. 1.4.93, mellem kl.11.30 og 12.30. For at undgå snavs på skrivebordene, bedes De placere telefonrøret i papirkurven, alternativt placere denne i plasticpose. I den tid, det interne samtaleanlæg er afbrudt, henvises til statstelefonerne.

651/OPM

M.v.h.

*Otfrid Petersen
P.S. Jeg aner ikke,
hvem »OMP« er.*

Sammen vender vi strømmen

Gram var også med, da hele Danmark i marts og april blev opfordret til at bruge mindre strøm, og Bamses Venner sang at »Sammen vender vi strømmen« i TV2-reklamer.

225 forhandlere af Grams køleskabe og fryserne deltog, og alle kunder, der skiftede deres gamle fryser ud med en af Grams lav-energi fryserne, fik et nedslag i prisen på 250 kr. I skrivende stund er det ikke gjort endeligt op, hvor mange, der gjorde brug af tilbudet. Men det var mange.

– Vi må nok konstatere, at kampagnen blev utrolig positiv modtaget. Blandt andet kunne mange forhandlere melde hurtigt udsolgt af CFC-frie produkter, som

kom ud i butikkerne lige før påske, fortæller Gram Domestic's reklamechef Erling Sørensen.

Sideløbende med tilbudet i butikkerne havde Gram reklame-spots i en lang række lokalradioer.

Det var det jysk-fynske selskab ELSAM, der gik sammen med en lang række lokale el-selskaber over hele landet for at gøre opmærksom på, at der skal spares på strømmen.

Folketinget har vedtaget, at den danske udledning af CO2 til atmosfæren skal reduceres med 20 procent inden år 2005. Og det bliver el-selskaberne og forbrugerne, der skal indfri denne vedtælse.

Møllehave om venskaber

Fredag den 5. marts 1993 havde Dansk Metalarbejderforbund arrangeret en kulturaften med Johannes Møllehave som foredragsholder. Alle forbund var velkomne. Temaet var venskab, og Johannes Møllehave talte om det på en god og humoristisk måde, som gik lige i hjertekulen. Der er mange slags venskaber: venskab imellem naboer, bekendte, og kollegaer. En rigtig ven er en, man kan vække midt om natten og spørge, om han vil hjælpe med at grave et lig ned i haven, og som gør det uden at stille spørgsmål, og uden at fortælle det til nogen, sagde Johannes Møllehave.

Fra sin tid som præst og fængselspræst fortalte han om, at mennesker har behov for nogen at betro sig til, og som ikke siger det videre. Derfor er det så vigtigt at have gode venner. Og han krydrede sit foredrag med små sjove historier

Bagefter var der underholdning med husbandet Max og Jens fra Åbenrå. For mig var det en lærerig og fornøjelig aften.

Marie Andersen

De kan bedst li' Cell-styring

I Struers industrikvarter bor Cell Automation A/S, som laver elektronisk styregrej til både det varme og kolde. Hovedaftager er moderselskabet Gram A/S.

Det har krævet hårdt slid og dygtige medarbejdere at nå det stade, som vi befinder os på i dag. Vejen fra at være et udviklingshus med ingeniører, der udviklede og arbejdede på et teknisk plan, til at blive et produkt- og produktionshus, hvor kvalitet er en grundlæggende faktor, har været drøj. For det er en helt anden måde at tænke på. Resultatet er da også blevet, at vi er konkurrencedygtige med de bedste byggere af eltavler i Danmark!

Siger direktør Martin Gram, Cell Automation A/S på Bødkervej i Struer. Virksomheden er et datterselskab af Gram A/S, og her udvikler og producerer omkring 40 medarbejdere computere og eltavler, der kan styre, regulere og overvåge både kulde og varme, ventilation, tryk, fugt og gennemstrømning.

Flest til Gram

Størsteparten af produktionen går til det kolde, nemlig Gram i Vojens, der bl.a. får styringen til kølekompressorer i industri anlæggene produceret her.

Cell Automation blev dannet i 1984, da Gram A/S og tidligere medarbejdere hos Christian Rovsing A/S gik sammen om at udvikle computere til styring af industrielle maskiner, og virksomheden blev placeret i Albertslund.

Fire år senere, i 1988, overtog Gram A/S hele virksomheden og foretog samtidig en rekonstruktion.

En af ændringerne var at flytte virksomheden mod vest. Efter nogen betænkningstid faldt valget på Struer i det nordvestjyske. Her var i forvejen et godt og etableret »elektronisk miljø«, blandt andet på grund af radio- og TV-fabrikken

Bang & Olufsen, hvor selskabet hentede sin nye direktør, ingeniør Martin Gram.

Pioner-liv

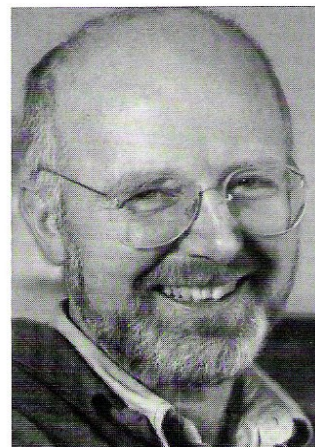
Udflytningen til det jyske blev noget af en pioner oplevelse og strakte sig over fire måneder. Starten med 13-14 medarbejdere blev gjort i en skurvogn og en sikringskælder, mens alle ventede på, at industrihusene på Bødkervej blev bygget færdige. Et par medarbejdere fulgte med fra Albertslund, og både direktør og nogle af medarbejderne slog sig midlertidigt ned i campingvogn, campinghytter og på vandrehjem, inden det hele var på plads.

Den første af de nye, der blev ansat, var Inge Gram, og hun fik god brug for sin erfaring med organisation og personale. Og selv om det i starten blev lange arbejdsdage, blev der også koordineret med direktøren om aftenen. For de to er gift med hinanden.

– Det oplever vi ikke som noget problem, men snarere en udfordring og har heller ikke indtryk af, at medarbejderne synes, det er en belastning, siger Inge Gram, der er personalechef.

Ingen færdige løsninger

– Martin og jeg supplerer hinanden godt. På mange punkter er vi meget forskellige, og det giver en spændvidde i de muligheder, der er, når de daglige udfordringer skal tackles. Selvfølgelig taler vi også arbejde, når vi har fri. Men jeg tror, at det er meget vigtigt, at medarbejderne og nok især lederkolleger ikke oplever, at vi kommer med færdige, uddebatterede løsninger, siger hun, og Martin Gram supplerer: – Det er forskelligheder og respekten for dem, der giver de spændende løsninger. Vi er også meget bevidste om, at der ikke skal vælges 10 kopier af een selv for at lave et stærkt hold.

– En gang lavede vi det hele selv. Nu køber vi komponenter, og det giver flere muligheder, siger direktør Martin Gram.

– Ser vi tilbage på de sidste fem år for Cell Automation, har det været en spændende og meget omskiftelig tid, siger Martin Gram, der ikke fornægter sin herkomst, når han på uforfalsket sønderjysk fortæller om turbulensen på det elektroniske marked, hvor der er trængsel og mange om buddet.

– Vi har nærmest ændret os til det ukendelige i forhold til før flytningen fra Albertslund i 1988. Da var vi et udpræget udviklingsbaseret ingeniørfirma. I dag er vi først og fremmest et produktus, hvor grundlaget for vores produkter i stor udstrækning er indkøbte kom-

Åbent system

– Vi har nærmest ændret os til det ukendelige i forhold til før flytningen fra Albertslund i 1988. Da var vi et udpræget udviklingsbaseret ingeniørfirma. I dag er vi først og fremmest et produktus, hvor grundlaget for vores produkter i stor udstrækning er indkøbte kom-

Henny Kristensen er eneste kvinde i produktionen og har været med fra den spæde start i Struer.

– Vi er meget forskellige, og det er godt, siger personalechef Inge Frank Gram. Hun og Martin Gram er gift med hinanden.

ponenter og i mindre omfang bygger på egen grundudvikling. Tidligere klarede vi det hele selv, hvor vi i dag skal og vil være en del af de muligheder, der kan vælges i et åbent system, og hvor der til stadighed er sikkerhed for, at de elektroniske dimser kan arbejde sammen, siger direktøren for virksomheden med det underlige navn.

– Cell kommer af celle, som er en meget vigtig del ude i naturen og i den elektroniske verden. Celle-begrebet er teknisk knyttet til fabriksautomation. Der arbejdes med en celle-opdeling, hvor der er computere i hver celle. Cellerne kan være produktionsmaskiner (forarbejdningsmaskiner, pakkemaskiner, o.s.v.). Kommunikation mellem cellerne sikrer en fuldautomatisk produktion. Derfor Cell Automation – udtalt på dansk! De tre celler i vores logo viser, at mulighederne med celler på det nærmeste er uendelige, forklarer Martin Gram.

Kvalitet

At Cell Automation A/S er ændret til et produkt- og produktionshus betyder også, at der arbejdes meget

med kvalitets-systemer. En ting er nemlig at få et elektronisk system til at virke på et mere teoretisk plan. Noget ganske andet er at få det til at fungere i praksis. Så ændringen har medført et helt nødvendigt løft i kvalitetsniveauet.

– Som et led i det kvalitetsarbejde er der indført et certifikat, som følger med eltavlerne ud til kunden.

Beskrivelsen af, hvilke tests eltavlen har været igennem inden leveringen, er der intet specielt ved. Det bemærkelsesværdige er derimod, at der på certifikatet står navnene på de medarbejdere, der har konstrueret, bygget og testet tavlen, og de får altså også æren for veludført håndværk, fortæller Martin Gram.

Ny struktur

Inden for det sidste års tid er der arbejdet meget med virksomhedens interne struktur. Medarbejderne er delt i selvstændige arbejdsgrupper, der tager sig af og har ansvar for hhv. produkt, produktion og udvikling. Med opgaverne følger handlefrihed med tilhørende ansvar og målresultat. Grupperne har hver sit budget, som de er ansvarlige for bliver overholdt. Skal der ske justeringer undervejs, bliver de drøftet i fællesskab med ledelsen for at finde de bedste løsninger. For at alle kan følge med i, hvordan det går, bliver de enkelte gruppers resultater sat op på en opslagstavle. Så kan alle se, hvordan det går i forhold til de mål, der var sat.

– Det er en proces, som vi aldrig bliver færdig med. For struktur udvikler sig hele tiden. Målet er imidlertid mere tilfredse og engagerede medarbejdere. Samtidig forventer vi også at nå positive resultater i forhold til vores øverste boss – kunderne, siger Martin Gram.

Gram blandt de bedste

Det er blevet til nogle meget fine placeringer, Gram A/S har fået blandt »Danmarks mest respekterede virksomheder på hver af de ti vigtigste image-skabende områder«.

Det er Dagbladet BØRSEN, der i maj udkom med et »Guldnummer«, hvor Gram A/S fik en 7. plads på listen over »Danmarks bedste til miljø«, en 8. plads blandt »Danmarks bedste til service« og en 10. plads blandt »Danmarks bedste til kvalitet«.

I alle tre tilfælde gælder, at Gram er den bedstplacerede producent af hårde hvidevarer.

På listen over de 20 bedst image-skabende, er Gram på en 17. plads.

Det er 541 erhvervsledere fra landets 3.000 største virksomheder, der har kikket hinanden efter.

Hos Cell produceres computere og eltavler, der kan styre, regulere og overvåge både kulde og varme, ventilation, tryk, fugt og gennemstrømning. Det er (f.v) Erik Ubbesen, Carsten Jeppesen og Ryan Bundgaard, der er bojet over arbejdet.

Vor mand i Schweiz

– Det kræver arbejds-disciplin at rejse meget og samtidig passe på helbredet, siger eksportchef Hugo Fuchs, der bor dansk, spiser italiensk og taler dansk, engelsk, tysk og fransk.

– Ganske vist tager det på helbredet at rejse så meget. Men man kan gøre en del selv for at holde sig i form, siger Hugo Fuchs.

– Man behøver ikke at blive kulturløs eller kultur-forvirret af at rejse det meste af sit liv. Tværtimod giver det et væld af muligheder for at indrette sig lige nøjagtigt, som man har lyst. Man kan ganske enkelt tage det fra hver kultur og land, som man synes om, og som passer bedst til een.

Det siger Hugo Fuchs, der i dag bor i Schaffhausen i den tysktalende del af Schweiz. Og han taler af rig erfaring. Han og konen, Elsie, bor i et dansk Hosby Hus med danske møbler. De spiser fransk og italiensk mad. Når de er i Danmark kan de godt lide sild, en god medister og kransekage. Tøjet køber de i Paris og taler tysk indbyrdes.

Vojens-Afrika

Han er 58 år, eksportchef og Grams mand i Schweiz, og har været det siden 1985. I 20 år var hans arbejdsplads Frankrig. Nu er den store dele af det sydlige Europa, hvor han sælger produktions- og køleanlæg til iscremeindustrien.

Han er hjemmefra ca. 150 dage om året og indrømmer, at det efterhånden er lige i overkanten af, hvad man kan belaste familielivet med. Han er født og opvokset i Schweiz, hvor han tog en uddannelse som tekniker og var i 1960 blandt de 15 schweiziske teknikere, der blev ansat på Gram A/S i Vojens. Efter to år i Vojens, var han to år i Burkina Faso i Afrika, hvor arbejdsgive-

ren var Grams afrikanske agent på stedet.

Kom tilbage til Vojens og fik tilbudt Paris. Det var i 1966, og de blev der til 1985, da ægtefællen Elsie gerne ville tilbage til sin fødeby, Schaffhausen.

Fungerer godt

– Paris er det sted, hvor vi har været længst, og det er en dejlig by, som man ikke sådan slipper. Mange af vores venner bor der, og min kone er stadig meget engageret i arbejdet i den danske kirke. Så vi har en lejlighed, hvor vi bor fire måneder om året, fortæller Hugo Fuchs en dag i slutningen af maj, da han er på arbejdsbesøg i Vojens. Og han siger, at det ikke gør den store forskel, om han skal med flyet mandag morgen fra Paris eller Zürich.

– Joh, det kan godt slide på helbredet at farte så meget omkring. Men man kan gøre meget selv. Selvfølgelig var det spændende i starten at kunne spise på restaurant både en og to gange om dagen. Men man må indse, at det er ens arbejde og så begrænse spiseriet mest muligt.

Det kræver disciplin at arbejde på denne måde – men så fungerer det også godt. Når jeg har forhandlet færdig med en kunde, sætter jeg mig ud i min bil eller beder om at låne et kontor, så papirarbejdet kan blive ordnet med det samme og få faxet besked til Vojens. Jeg bestræber mig altid på at være færdig med det ene, inden jeg begynder på det næste. For man bliver som regel dårlig af det arbejde, som man ikke har fået gjort. Og så gør jeg alt for at komme hjem hver week-end.

Importeret

Vi dyrker begge meget sport i vores fritid og har altid

gjort det. Vi spiller tennis, og i mange år har vi klatret i bjerge. Jeg ryger ikke og drikker kun lidt, når jeg er ude, fortæller Hugo Fuchs, der var 25 år, da han kom til Danmark første gang. Det var dengang, Danmark var nødt til at »importere« teknisk uddannede, og det var den gang Hans Gram og Maren Nybroe var direktører på Gram.

Hugo Fuchs talte engelsk og fransk, fik lært at tale dansk i løbet af et halvt år og havde et kedeligt arbejde.

– Men jeg fik bestemt lært en masse. Jeg var med til at forberede nummer-systemerne til EDB og avancerede på et tidspunkt til projekt-behandler. Vi fik en ordre på et kølesystem, der skulle til vores agent i Øvre Volta i Afrika. Landet hedder i dag Burkina Faso. Da anlægget skulle leveres, bad den afrikanske agent om at få en montør med. Det lod sig ikke gøre. Jeg syntes imidlertid, at det lød spændende, så jeg sagde op og rejste til Afrika sammen med Elsie, som jeg på det tidspunkt var blevet gift med.

Lidt af alt

Da de to år var gået, skrev Hugo Fuchs hjem til Gram, der måske havde et job. Det var i 1964, og to år efter blev adressen Paris, der blev hovedkontor for Gram A/S' franske datterselskab. – Jeg var ude og sælge hele paletten af Gram-produkter og fungerede ind imellem som servicemand og montør. Efterhånden blev det mest iscrememaskiner, jeg koncentrerede mig om at sælge.

At flytte tilbage til Schweiz er næsten som at være tilbage ved begyndelsen i Paris: ene mand med kontor derhjemme, siger han ...

Når varmen kommer, så går køleskabet

– Vi har et godt arbejdsklima, og det er vigtigt, når man vil gi' Danmarks bedste service, siger Berit Lassen, leder af service-modtagelsen i Gram Domestic Service.

et er slet ikke til at tage fejl af, for sådan har det været i mange år: Når det bliver rigtigt varmt, begynder problemerne. Gamle køleskabe kan ikke klare opgaven, og temperaturen i fryseren stiger. Samtidig begynder telefonerne at ringe. Fra halv otte til fire. Stort set uafbrudt. Hvor mange opkald det bliver til på en enkelt dag, har de ikke et præcis tal på. Men det ligger omkring 250-300.

I service-afdelingen hos Gram kender de mønstret.

– Vores fornemste opgave er at yde hurtig og professionel service til kunder, der har problemer med køleskab eller fryser. Vi kalder det Danmarks bedste service, og det forpligter, så vi skal alle være vakse ved telefonerne fra morgenstunden, siger Berit Lassen, der er leder af servicemodtagelsen i Gram Domestic Service på 1. sal i administrationsbygningen på Aage Grams Vej i Vojens.

Fordelt i øst og vest

I afdelingen sidder fire fast ved telefonerne. Det er Gitte Madsen og Pia Bornhøft, der tager sig af alle henvendelser, der kommer fra området øst for Storebælt, mens Christian Mikkelsen og Stella Lund passer Fyn og Jylland. De fire servicemedarbejdere har kontakt med Gram Domestic's 20 montører, der er fordelt med 10 på hver side af Storebælt og deler opgaver ud til dem. Service-afdelingen er også en teknisk afdeling, der

både skal sørge for tekniske informationer til montører, forhandlere og datterselskaber, og svare på allehånde tekniske spørgsmål fra kunderne og være servicekonsulenter for boligforeninger.

Flinke folk

– Nogen af de første, der ringer om morgenen, er som regel montørerne, der færdigmelder gårsdagens servicebesøg. Samtidig begynder kunderne at ringe. De skal enten have montørbesøg eller forhører sig om priser på vores køleskabe og fryser. Og der kan være forhandlere, der ringer om garanti-sager, fortæller Berit Lassen.

Om sommeren er det særligt galt med køleskabe og fryser, der bryder sammen ude hos fru Petersen og hr. Olsen. Joh, det er som regel konen, der ringer. En gang imellem giver hun røret til ægtefællen, hvis hun ikke lige kan tage stilling til et spørgsmål, og så kan vi høre, at hun snakker med i baggrunden.

Iøvrigt må jeg sige, at langt de fleste, der ringer, er søde og flinke. Der kan være nogle sure mennesker imellem, og det kan godt være lidt drøjt, hvis der en dag er flere af dem. Heldigvis har vi et godt arbejdsklima på kontoret. Og det betyder meget, at vi kan læsse af på hinanden, når det hele kokser. Så giver vi hinanden ret i, at det er kunderne, der er noget i vejen med, og det plejer at hjælpe, siger Berit Lassen.

Presset op og ned

– Det passer os godt, at presset på telefonerne ikke er lige stort hele året rundt. For det giver os den nødvendige tid til det informationsarbejde, som også er vores –

nemlig at ajourføre alt det skriftlige materiale, som angår montørerne, forhandlerne og vores datterselskaber. Vores helt store kunder er boligforeninger over hele landet. Af en eller anden grund fordeler service-arbejdet sig jævnt over hele året hos dem.

– Det er da et godt og spændende job, vi har. Vi ved jo, at når nogen ringer til os, er det, fordi de har et problem. Og det skal vi hjælpe dem af med. For at kunne det, skal servicemedarbejder og montør arbejde godt sammen, så kunden hverken fortryder, at hun købte et af vores køleskabe, eller at hun bad os om hjælp, siger Berit Lassen ...

I sommerhalvåret er der ekstra drøn på telefonerne fra morgenstunden, og langt de fleste er søde og venlige, siger Berit Lassen

Advarsel

Der er efterhånden blevet sat automater op for en million kroner i kantinerne på Gram. Pas på. De kan være farlige. En opgørelse, der for nylig blev offentliggjort i et amerikansk tidsskrift, kunne berette, at automaterne hvert år koster amerikanske soldater livet. Hvert år kommer der 25 soldater til skade, og 2-3 mister livet. Årsagen: Når automaterne ikke er hurtige nok, bliver de sultne og tørstige soldater hidsige, og så banker, ryster og rusker de i og sparker på automaterne, som så vælter ned over soldaterne, der kommer grueligt til skade – eller ligefrem bliver klemt ihjel under deres vægt!

Der kommer tal på formodningerne

Skumning af kabinetter og lakering er et par af de store energi-slugere, og kun halvdelen af det årlige energi-forbrug går til produktion, viser »opklaringsarbejde«.

Om ikke så mange år skulle det gerne blive sådan, at køleskabet, fjernsynet og højtryksrensere kan skilles fuldstændigt ad, og hen imod 90-95 procent af materialerne genanvendes, når produkterne er udtjent.

Hvad angår køleskabe og frydere bliver både stål, kobber og aluminium i dag smeltet om og brugt igen, mens resten, som svarer til omkring 50 procent af deres vægt, havner på lossepladsen.

For at kunne genanvende mere er det et spørgsmål om at vælge andre råvarer til nogle af komponenterne og ændre på processer undervejs i produktionen.

Skåne miljøet

I dag er det ikke kun et spørgsmål om at kunne levere de mest miljøvenlige køleskabe og frydere, der bruger mindst mulig energi. Hvidevarerne skal være så miljøvenlige som muligt i hele deres livscyklus: det betyder, at materialerne skal være fremstillet så skånsomt over for miljøet som muligt, og arbejdsmiljøet skal være i orden.

Fem store jyske virksomheder er gået sammen om et projekt, som har til formål at udvikle miljøvenlige industriprodukter. Projektet kaldes UMIP, og bogstaverne står for Udvikling af Miljøvenlige Industri Produkter.

De andre fire i UMIP er Danfoss A/S, Grundfos

A/S, B&O A/S og KEW Industri A/S, og projektet støttes af Miljøstyrelsen med 30 mill. kr. De fem virksomheder skyder et tilsvarende beløb i projektet, som blev indledt i 1991 og afsluttes i 1996.

Involveret er også Danmarks Tekniske Højskole og Institut for Produkt Udvikling (IPU). Alt, hvad de fem finder frem til i fællesskab og hver for sig, stilles til rådighed for alle andre industrivirksomheder i Danmark.

Fra råstof til affald

Sammen med konstruktionschef Egon Jørgensen og udviklingschef Iver Holm Iversen repræsenterer ingeniør Anne-Marie Nielsen Gram A/S projektet, og hver af de fem virksomheder har et reference-produkt. Hos Gram er det køleskabet LER200, der lige før påske kom i en ny CFC-fri udgave.

Hver af de fem virksomheder skal vurdere referenceproduktets livscyklus – altså dets belastning af miljøet fra råstof til det skal skaffes ad vejen.

Det kræver et større opklaringsarbejde, og Anne-Marie Nielsen er blevet helt skrap til at stille spørgsmål. Ikke kun til montagefolk, værkførere, sikkerheds- og tillidsfolk i køleskabsfabrikken, men også til leverandører af råvarerne.

– Det er et meget spændende projekt, fordi vi får sat tal

– Da vi gik i gang med projektet, kendte vi ikke de enkelte maskiners energiforbrug. Det gør vi nu, siger ingeniør Anne Marie Nielsen.

på meget, siger Anne-Marie Nielsen, der også har set på Grams samlede forbrug af strøm og olie på et år.

Energi-slugere

– Da vi startede på projektet, var der ingen, der vidste noget om de enkelte maskiners energiforbrug i produktionen. Derfor blev det besluttet, at vi skulle måle maskintiden og finde ud af, hvor meget energi de enkelte maskiner bruger, dels når der produceres på dem, og dels når de kører i tomgang. Ved at skelne mellem tomgang og belastning er det nemlig muligt at se, hvor den største del af forbruget ligger og belastningen af el-nettet.

Målingerne gav os i første omgang et indtryk af, hvilke maskiner, der kræver mest energi. Vi bad så MSE (Midt-Sønderjyllands Energiselskab) foretage supplerende energi-målinger af de

mest krævende processer. Og det viste sig, at skumning af kabinetter, lakering, vacuumformning og sprøjtestøbning er de største energislugere, fortæller hun.

Laveste forbrug

Når det årlige strøm- og olieforbrug sammenholdes med den årlige produktion i antal enheder, er resultatet, at der går 32,4 kWt og 5,1 kg olie til at producere et køleskab. Det er imidlertid ikke selve produktionen, der sluger mest energi. For lige godt halvdelen af det årlige energiforbrug går nemlig til lys, ventilation og opvarmning!

– Jovist ser det voldsomt ud. Om det er det, skal andre afgøre. Men jeg kan sige, at Gram er den virksomhed af de fem deltagende, der har det laveste tomgangsforbrug, siger Anne-Marie Nielsen ...

Bowlingtur for kontorelever

Onsdag før påske var de fleste kontorelever fra GRAM A/S samlet til en hyggelig aften. Mødestedet efter fyraften var Bowlingcentret i Haderslev. Her blev der spillet bowling i en times tid med 5 på hvert hold. Spænding var der ikke meget af, da hold A vandt en komfortabel sejr. Efter nogle transportproblemer lykkedes det til sidst at nå Haderslev Centrum, og her blev resten af aftenen tilbragt på de forskellige kendte steder, naturligvis ikke

uden at der først blev indtaget en god middag. Alt i alt en rigtig god og hyggelig aften, og en gentagelse kan ikke udelukkes. Selvfølgelig har man det først og fremmest sjovt sådan en aften, og folk lærer hinanden bedre at kende. Det er også godt at få talt med andre, der er i samme situation, da eleverne indbyrdes ofte kan give hinanden gode råd.

206/Glenn Boyum Johansen

Firmasport holder dig i god form

GRAM A/S's sportsklub kan tilbyde en række forskellige sportsgrene for kun 8 kr. i måneden. Hvis du er interesseret i at dyrke en eller flere af de nævnte sportsgrene, kan du kontakte:

Kontaktperson	Tlf.	Halnr.	Afdnr.
Seniorfodbold: Kaj Schultz	462	39	28
Old Boys fodbold: Bent Olsen	219		
Håndbold: Flemming Marcussen	411	104	57
Skydning: Inge Schröder	202		
Golf: Finn Perschke	320	29	76
Sportsfiskeri: Erik Amdisen	477	10	24
Cykling: Kim Nordsøn	452		
Bowling: Dina Liholm	393	23	77

Med venlig hilsen
Sportsudvalget

Orlov til forældre og uddannelse

Det er blevet muligt for medarbejdere hos Gram A/S at søge om uddannelses- eller forældreorlov. Ordningen blev vedtaget i Samarbejdsudvalget i det tidlige forår og gælder foreløbig 1993 ud. Er du interesseret, kan du få yderligere oplysninger på personalekontoret.

Det mest irriterende ved at gøre noget rigtigt første gang er, at ingen forstår, hvor svært det var.

Lidt smiger kan hjælpe et menneske over megen træthed.

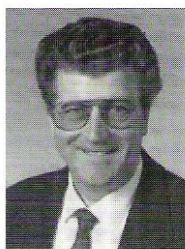
40 ÅRS JUBILÆUM

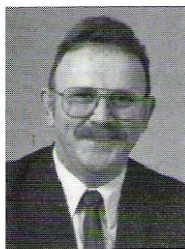
04.05.1993
Gunnar Christian Jensen,
Stab

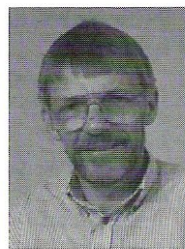
25 ÅRS JUBILÆUM

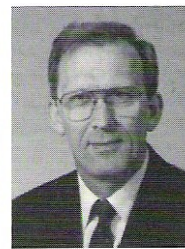
29.04.1993
Leif Kylling,
Gram Refrigeration

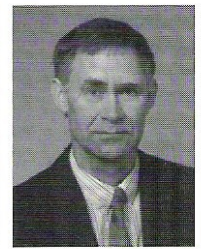
08.05.1993
Karl Tornvig,
Gram Equipment

20.05.1993
Ejvind Borg Kristensen,
Gram Commercial

27.05.1993
Johannes Pedersen,
Gram Refrigeration

01.06.1993
Erik Kristiansen,
Stab

Eftersendes ikke
ved vedvarende adresseforandring,
men tilbagesendes
med oplysning om ny adresse.

GRAM tele·GRAM

Bagsiden:

Hr Ged og hønsene ...

Engang rummede andelsfryseriet alle landsbyens frostvarer – nu er dyrene flyttet ind.

Det blev et godt efterår. For første gang kunne ærter og gulerødder, pærer og æbler fra haven og bærrerne fra skov og hegn gemmes til senere og endda virke lige friske. Boksene med det nymodens fryseri fra Brødrene Gram i Vojens blev fyldt til bristepunktet.

Det var et stort fremskridt, følte man i Ustrup, i et hjørne af Vojens Kommune. Det er 44 år siden.

Næsten for enden af Knagsledvej på den gamle amtsbanestation bor i dag hr. Ged. Ikke helt inde på stationen, der hvor man i gamle dage solgte billetterne til »æ Kleinbahn«. Det var før rutebilerne og en helt anden historie.

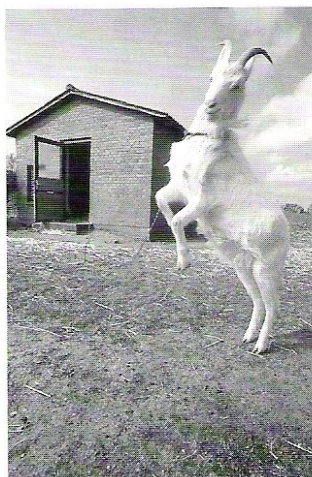
Nej, hr. Ged er indlogeret sammen med et par høns i fryseriet, der, som stationen og sidenhen telefoncentralen i samme bygning, blev overhalet af udviklingen.

Ustrup Andelsfryseri var hverken det første eller det sidste i sin art her til lands. Men nok barn af sin tid.

Vedtægterne er fra 1949. Muremesteren hed Mathias Nansen; som også blev fryseriets sidste formand. Han bor fortsat nabo til stationen uden tog. Midt imellem ligger fryseriet med døren på hvid gab, så ged og høns kan komme og gå. Hr. Ged dog ikke længere end kæden rækker.

Grunden skulle ligge centralt, da der skulle bygges. Stationens ejer havde de ekstra kvadratmeter, som blev stykket fra. For 100 kr. Nansen gik igang 8. september 1949. »Ryddede op og kørte sten hjem«. Skrev han i sin dagbog den 22. oktober 1949.

I landsbyen var man glad for tilbudet fra Ingv. Abild, Ingeniør og Salgskontor i Haderslev, som formedelst 17.500 kr. havde påtaget sig at bygge, opstille og prøvekøre. Et nøglefærdigt projekt klar til brug med 18 bokse og kompressor og andet udstyr. Naturligvis fra Brødrene Gram A/S inde i Vojens få kilometer borte. Johannes

Lind fra fabrikken kom på besøg med smørekande og værktøjer og servicerede med regelmæssige mellemrum de næste mange år. Investeringen skulle afregnes over 20 år. Lejen for en boks var otte kroner pr.

måned, og selvom det var mange penge i 49, så var det til at overskue. En hjemmefryser kostede immervæk en månedsløn.

Nogen lejede en halv boks. Andre to hele. Nærmeste lejer boede lige ved siden af. Andre havde op til et par kilometer til fryseriet.

Glad var man også, da generalforsamlingen i 1974 besluttede at opløse selskabet og sælge aktiverne. Også i Ustrup var tiden løbet fra de små frysebokse på halvandet hundrede liter. Anlæg og bygning kostede i vedligehold.

I hjemmene stod nu langt snildere kummefrysere med større kapacitet.

Mange steder rundt i landet står landsbyens frysehus som ruin. Ustrups har fortsat en funktion. Som stald!

Vi modtager gerne ...

ideer, forslag eller artikler til næste nummer af teleGram. Så fat skrivegrej og papir. Næste nummer udkommer i ugen før efterårsferien, uge 41, så sidste frist for aflevering er derfor FREDAG d. 16. august. Husk at underskrive med navn, medarbejdernr. og telefonnr.